

Kavandatava Partsi IV kruusakarjääri rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise (KMH) programm

15.10.2010

1. Kavandatava tegevuse eesmärk

Lääne Regionaalne Maanteeamet (edaspidi *arendaja*) taotleb maavara kaevandamise luba kaevandamisõiguse saamiseks Hiiu maakonna Pühalepa valla Partsi kruusamaardla Partsi IV kruusakarjääris. Taotletava mäeeraldis ja selle teenindusmaa pindala on 8,50 ha, mis jääb riigile kuuluvale kinnistule Partsi-Nõmme (katastritunnus 63901:001:0776 – maa sihtotstarve mäetööstusmaa). Taotleval alal on arvel:

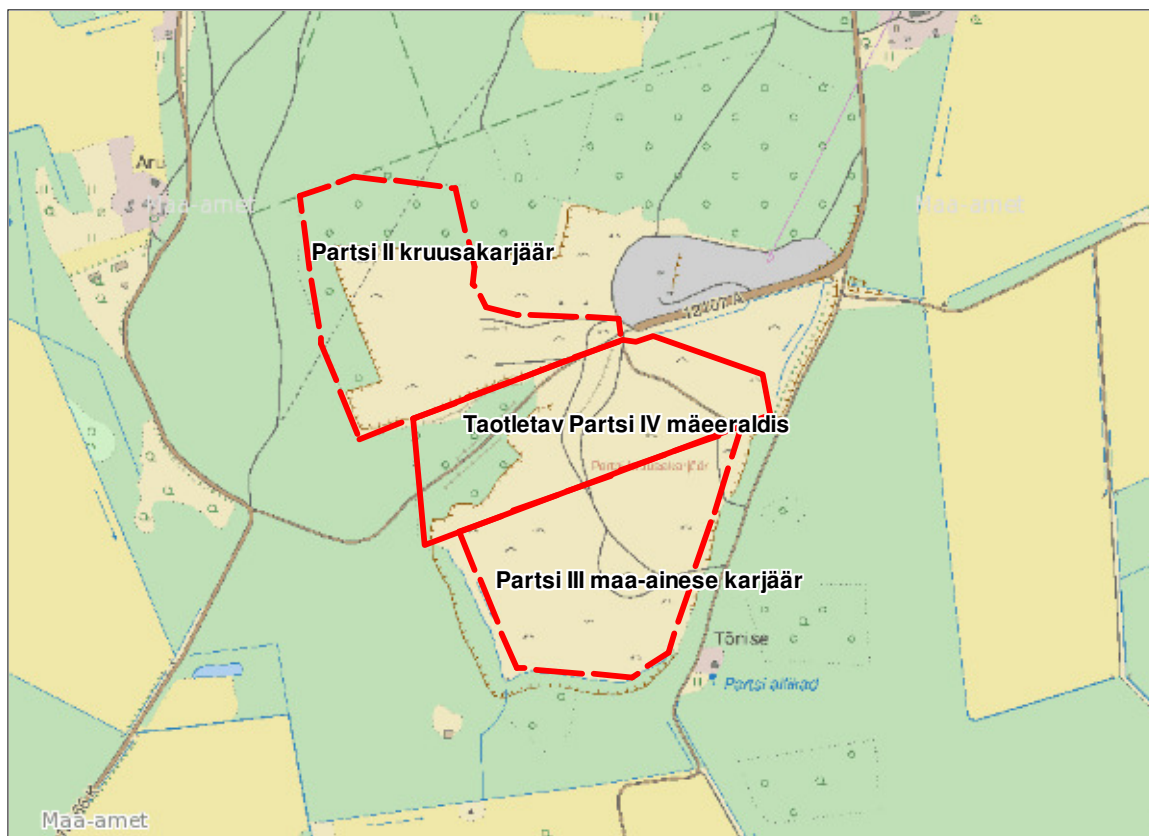
- ehituskruusa aktiivne tarbevaru 310 tuh m³ (sellest veealune varu 143 tuh m³);
- ehitusliiva aktiivne tarbevaru 33 tuh m³ (sellest veealune varu 27 tuh m³) ja
- täiteliiva aktiivne tarbevaru 58 tuh m³ (sellest veealune varu 25 tuh m³).

Arendaja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas tegutseva valitsusasutuse (Maanteeameti) kohalik asutus, kelle ülesanne on seadusega sätestatud ulatuses riigi poliitika ja arengukavade elluviimine, juhtimisfunktsiooni ja riikliku järelevalve tegemine ning riiklike suundade elluviimine teehoiu, liiklusohutuse, ühistranspordi ja liiklusvahendite keskkonnaohutuse valdkonnas. Taotletav karjäär on arendajale vajalik kohaliku piirkonna teedeehitusobjektide ehitusmaterjalidega varustamiseks. Arendaja on majandustegevuse registris registreeritud maavara kaevandamisega tegeleva asutusena (registreeringu number: KA00049), kellel on eri maakondades registri andmetel kokku 36 karjääri.

Partsi kruusamaardla on maakonna üks olulisemaid maardlaid, kus on ka varem kaevandatud. Taotletavast alast põhja suunda jääb Partsi 2 mäeeraldis (katastritunnus 63901:001:2290), mille kaevandamise luba HIIM-017 kehtib kuni 23.04.2014 ning kus ehituskruusa jääkvaru 31.12.2009. a seisuga oli 146,3 tuh m³ ning ehitusliiva jääkvaru 78,7 tuh m³.

Taotletavast Partsi IV mäeeraldisest vahetult lõunas paikneb Partsi 3 maa-ainese karjääri mäeeraldis (katastritunnus: 63901:001:2290), mille kaevandamise luba HIIM-019 kehtib kuni 11.05.2014 ja maa-ainese jääkvaru seisuga 31.12.2009 oli 13,5 tuh m³.

Taotletavast karjäärist läände jääb riigile kuuluv kinnistu Kärkla metskond 43 (katastritunnus 63901:001:2290). Lähim majapidamine jääb Partsi IV mäeeraldisest linnulennult 300 m kaugusele lääne suunda.

Joonis 1.1 Taotletava Partsi IV ning olemasolevate Partsi II ja Partsi III mäeeraldiste asendiplaan

Keskkonnamõju hindamise algatas Hiiu-Lääne-Saare regiooni Keskkonnaamet (edaspidi *otsustaja*) oma kirjaga nr HLS 6-7/33458-3 arendaja esitatud maavara kaevandamise loa taotluse alusel. Keskkonnamõju hindamine algatati vastavalt Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõike 1 punktide 28, mille kohaselt pealmaakaevandamine kokku suuremal kui 25 hektari suurusel alal on olulise keskkonnamõjuga tegevus, ning § 6 lõike 1 punktile 35, mille kohaselt keskkonnamõju hindamine tuleb algatada ka juhul, kui tegevus muutmise tulemusel tervikuna vastab eelnimetatule. Partsi maardlas ei ole kaevandamise keskkonnamõju varem hinnatud.

KMH eesmärk on:

- Teha kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise tulemuste alusel ettepanek kavandatavaks tegevuseks sobivaima lahendusvariandi valikuks, millega on võimalik vältida või minimeerida keskkonnaseisundi halvenemist ning edendada säästvat arengut.
- Anda tegevusloa andjale teavet kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega kaasneva keskkonnamõju kohta ning negatiivse keskkonnamõju vältimise või minimeerimise võimaluste kohta.
- Võimaldada keskkonnamõju hindamise tulemusi arvestada tegevusloa andmise menetluses.

2. Võimalik mõjuala ulatus ning kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste lühikirjeldus

Ehituskruusa kaevandamise on arendaja kavandanud karjääriviisiliselt. Kuna taotletav Partsi IV mäeeraldis hõlmab ka veealust varu, siis plaanitakse mitmeastmelist kaevandamist. Kõigepealt on kavas väljata veepealne varu kuni 5 m kõrguste astangutega ning seejärel ühe astanguga veealune varu.

Põhjavee tasemest allpool oleva varu kaevandamiseks alandati Partsi kruusakarjääris vee erikasutusloaga L.VV/317999 veetaset 3 m, abs kõrguseni 9,1 - 9,2 m. Võib eeldada, et selliseks kujuneb veetase ka taotletaval alal. Karjääri vesi juhitakse isevoolselt kraavi mööda Suuremõisa jõkke.

Kuna täiendavat veetaseme alandamist taotletava loa alusel ei kavandata, siis ei ole põhjust eeldada, et olemasolev veerežiimi veel oluliselt muutuda võiks. Ülejäänud tehnoloogiliste protsesside füüsikalised mõjud (müra, tolm) jäävad töötavate analoogsete karjääride põhjal, kus olulisi leevendusmeetmeid ei rakendata, 0,3 - 0,5 km piiridesse. Seega määrab viimane kavandatava tegevuse maksimaalse võimaliku mõjuala ulatuse.

Mäeeraldisel kavandatavad põhilised mäetööd ajalises ja ruumilises järjekorras on järgmised:

- kattekihtide eemaldamine ja ladustamine;
- kaevise laadimine ja/või vedu purustus-sorteerimissõlme ehk tehnoloogiline transport;
- kaevise purustamine ja sõelumine;
- killustiku vedu lattu ja ladustamine;
- laadimine kallurautodele (tarbijale) ja killustiku transport;
- kaevandatud ala korrastamine.

Reaalseid alternatiivseid tegevusi käesoleval hetkel teada ei ole. Kui hindamise käigus peaks midagi uut ilmne, siis on kavas seda KMH aruandes käsitleda. Kavandatavat tegevust võrreldakse ka mitte tegevusega ehk 0-alternatiiviga (olukorraga, kui kaevandamist Partsi IV kruusakarjääris ei toimu). Keskkonnamõju hindamisel saab anda soovitud sobivaima lahendusvariandi valikuks, millega on võimalik vältida või minimeerida keskkonnaseisundi kahjustumist ning edendada säästvat arengut.

Taotletavast mäeeraldisest vahetult põhja suunas asub Partsi II kruusakarjäär ja vahetult lõunas Partsi III maa-ainese karjäär. Taotletaval tegevusel võib tekkida koosmõju eelnimetatud karjääridega. Võimalikku koosmõju tekkimise võimalust ja suurust hindamisel hinnatakse.

3. Kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste keskkonnamõju hindamise sisu

Aruande koostamisel lähtutakse käesolevast programmist. Juhul kui aruande koostamisel ilmnevad täiendavad olulised mõjurid käsitletakse ka neid. Alljärgnevalt on toodud punktid, mida KMH aruandes käsitletakse.

- 3.1. Arendaja, Otsustaja, Eksperti ja asjast huvitatud isikute ning organisatsioonide andmed. Informatsioon KMH põhidokumentide ning infoallikate ja keskkonnamõju hindamise algatamise, läbiviimise ja avalikustamise kohta.
- 3.2. Kavandatava tegevuse eesmärk ja vajadus. Tegevuse vastavus keskkonnakaitsealastele õigusaktidele, planeeringutele ja arengukavadele.
- 3.3. Keskkonna kirjeldus rajatava karjääri ümbruses ning keskkonnaseisund.
- Karjääri asukoht, maakasutus ja omand, asustus, infrastruktuur ja neist tulenevad võimalikud piirangud;
  - geoloogilised ja hüdrogeoloogilised tingimused, maastik ja kliima;
  - olemasolu korral kaitstavad loodusobjektid mäeeraldisel ja selle ümbruses, Natura 2000 võrgustiku alad ja rohevõrgustik;
  - taimestik ja loomastik;
  - võimalikud pinnasereostused karjääri ümbruses;
  - muud piirangud.
- 3.4. Kavandatav tegevus ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste kirjeldus (olemasolu korral). Alternatiivide võrdlemine ja paremusjärjestus. KMH aruandes kirjeldatakse kaevandamisprotsessi ning olemasolu korral pakutakse välja kaevandamisprotsesside alternatiivseid tegevusi.
- Mäetööde alustamine ja arengukava. Pakutakse välja sobivaim koht karjääri avamiseks ja kaevandamise liikumise suund mäetööde arendamisel;
  - Kasutatavad tehnoloogiad. Ettevalmistustööd, milleks on kattekihtide koorimine, kaevise väljaveotee rajamine, kasutatavale tehnikale hooldusplatsi loomine, väljavedu;
  - Võimalikud alternatiivid tehnoloogilistes protsessides. Kirjeldatakse reaalseid alternatiivseid tehnoloogilisi protsesse (kui need on olemas);
  - Korrastamistööd. Vastavalt kaevandamise loa taotlusele kirjeldatakse kavandatavat korrastamise suunda, vajadusel pakutakse välja alternatiivne lahendus;
- 3.5. Kruusa kaevandamisest ja sellega kaasnevate tegevuste (s.h alternatiivsete) võimalike keskkonnamõjude hindamine (mõjuallikad, mõjutatavad keskkonnaelemendid). Hinnatakse tootmisest tulenevate keskkonnamõjude ulatust ja võrreldakse neid alternatiividega, mille käigus pakutakse välja sobivaim variant.
- kaevandamise mõju pinna- ja põhjavee tasemele ning kvaliteedile, mõju eesvooludele;
  - tootmisprotsessidest, transpordist jms põhjustatud müra ja tolmu emissioon, selle vastavus normidele;
  - võimalikud keskkonnaavariid;
  - võimalikud jäätmed seoses kruusa kaevandamisega;
  - mõju maastikule kaevandamise ajal ja selle järgselt, mõju infrastruktuurile;
  - ressurside otstarbekas kasutamine;
  - mõju taimestikule ja loomastikule, kaitstavatele loodusobjektidele ja rohevõrgustikule (sh Natura 2000 võrgustiku aladele);
  - mõju elanikkonnale;
  - maavara otstarbekas kasutamine;
  - negatiivsete mõjude leevendamise võimalused, meetmete efektiivsus;

Võetakse kokku kavandatava tegevusega kaasnev eeldatav keskkonnamõju, antakse ülevaade selle olulisusest ning tehakse ettepanekud negatiivse mõju vältimiseks või leevendamiseks.

3.6. Keskkonnaseisundi jälgimise vajadus ja suunad. Antakse hinnang, kas on vaja teha keskkonnaseiret (pinna- ja põhjavesi, müra, tolm). Vajadusel pakutakse välja seirekava.

3.7. Ülevaade keskkonnamõtjude hindamise protsessist ja avalikustamisest.

3.8. Kokkuvõte ja koondhinnang, soovitus edasiseks tegevuseks.

Vajadusel tehakse lisauuringud, mille tulemused lisatakse aruandele. Samuti lisatakse aruandesse kõik vajalikud skeemid ja joonised.

4. Hindamise metoodika

Üksikute mõjutegurite omadused (kvaliteet) ja suurused (kvantiteet) on üldjuhul erinevad. Nende hindamiseks kasutatakse „negatiivne – (-)”, „mõju puudub – (0)” ja „positiivne – (+)” süsteemi. Kus mõju suurus on prognoositav olemasolevate analoogide põhjal, seal võrreldakse prognoositavat ja normatiividega lubatavaid arvsuursusi. Summaarne tegurite võrdlus alternatiivide vahel tehakse üksikutegurite mõjuhinnete alusel /Keskkonnaministeerium, Keskkonnainvesteeringute keskus, Keskkonna mõju hindamise käsiraamat, Tallinn 2002/.

Tabel 4.1 Mõtjude kaalud valdkonniti

Mõjuvaldkond e Kriteerium	Kaal	
Soovitud eesmärgi saavutamise määr	+1 -1	saavutatakse ei saavutata või saavutatakse osaliselt
Keskkonnamõju	+1 0 -1 -2	võib kaasneda positiivne mõju mõju puudub kaasneb vähene negatiivne mõju kaasneb oluline negatiivne mõju
Loodusressursside kasutamise otstarbekus	+1 -1	ressursside kasutamine on rahuldav (täielik) ressursside kasutamine on mitterahuldav
Mõju tööhõivele ja piirkonna sotsiaalsele arengule	0 +1	ei kaasne positiivset mõju kaasneb positiivne mõju

5. Tegevuskava

Tabel 5.1 KMH raames kavandatavad tegevused ja nende ajakava

Nr	Tegevus	Täitja	Tähtaeg
1	2	3	4
1.	KKM teavitas keskkonnamõju hindamise (KMH) algatamisest	Otsustaja	35. nädal 2010
2.	KMH programmi ettevalmistamine ja esitamine otsustajale	Ekspert Arendaja	36. nädal
3.	KMH programmi avaliku arutelu väljakuulutamine	Otsustaja	37. nädal
4.	Programmiga tutvumine Pühalepa Vallavalitsustes ja Keskkonnaameti Hiiu-Lääne-Saare regioonis	Osapooled	37-39. nädal
5.	KMH programmi avalik arutelu (koht ja aeg kuulutuses)	Ekspert Arendaja	40. nädal
6.	Avalikustamise käigus tehtud täiendusettepanekute põhjal programmi parandamine ja täiendamine (vajadusel). KMH programmi esitamine KMH järelvalve teostajale heakskiitmiseks	Ekspert	41. nädal
7.	KMH programmi heakskiitmine KMH järelvalve teostaja poolt	Otsustaja	45. nädal
8.	Keskkonnamõju hindamine, aruande koostamine.	Ekspert	39. - 47. nädal
9.	Aruande esitamine otsustajale	Arendaja	49. nädal
10.	KMH aruande valmimise ja selle avaliku arutelu väljakuulutamine.	Otsustaja	50. nädal
11.	Aruandega tutvumine Pühalepa Vallavalitsustes ja Keskkonnaameti Hiiu-Lääne-Saare regioonis	Otsustaja	51. – 01. nädal 2011
12.	KMH aruande avalik arutelu	Ekspert Arendaja	02. nädal
13.	KMH aruande avalikul arutelul tehtud ettepanekute põhjal aruande täiendamine ja parandamine (vajadusel)	Ekspert	04. nädal
14.	Aruande esitamine heakskiitmiseks.	Arendaja	04. nädal
15.	Aruande heakskiitmine	Otsustaja	08. nädal

*Ajakava on prognoos ja võib muutuda vastavalt protsessiosaliste toimimiskiirusele

6. Andmed arendaja, otsustaja, järelevalvaja ja eksperdi kohta

Arendaja:

Lääne Regionaalne Maanteeamet
Suur-Posti 20
80017 Pärnu
Registrikood 70001596

Otsustaja/Järelevalvaja:

Keskkonnaameti Hiiu-Lääne-Saare regiooni
Kõrgessaare mnt 18, Kärkla
92412 Hiiu maakond

Ekspert:

OÜ Inseneribüroo STEIGER
Männiku tee 104
11216 Tallinn
Registrikood 11206437

Ekspertühm:

- Jan Johanson, ekspert (litsents KMH 0134), tehnikateaduste bakalaureus;
- Arvi Toomik, ekspert (litsents KMH 0023), tehnikakandidaat;
- Eike Simmer, loodusteaduste bakalaureus;
- Martin Kaljuste, assistent.

Hannes Vaidla
Peaspetsialist
Lääne Regionaalne Maanteeamet

Jan Johanson
Ekspertühma juht
OÜ Inseneribüroo STEIGER